

z položek, které jsou uvedeny v prvním oddílu (A) advokátní sazby, a že proto nepřísluší nárok na tuto přírážku z položek uvedených v účtu Dra P-a, které byly účtovány vyšší částkou, než stanoví oddíl A advokátního tarifu, jakož i že nepřísluší ani z odměny za úkony, které v oddílu tarifu A nejsou vůbec uvedeny. Názor ten odpovídá doslovu a duchu onoho ustanovení, v němž poukazují zejména slova »totéž platí obdobně«, jimiž začíná druhý odstavec § 7, na to, že i v řízení nesporném platí, co jest vysloveno v prvním odstavci tohoto ustanovení, totiž že náleží advokátu za každého spolčníka, prvého nepočítajíc, další odměna ve výši 10% použitých položek prvého oddílu A sazby. Mylný jest proto názor dovolatelky, že slovo obdobně, uvedené v onom ustanovení, značí, že v nesporném řízení platí 10%ní přírážka za každého dalšího spolčníka vůbec, tudíž i v nesporném řízení mimosoudním. Výrazem »v nesporném vůbec«, jímž se končí doslov onoho ustanovení, míní zákonodárce jen činnost soudu, spadající do oboru nesporného řízení, a proto nesporným řízením podle tohoto ustanovení míní se jen nesporné řízení soudní, jak tomu nasvědčuje i doslov § 1 zákona ze dne 18. února 1920, čís. 78 sb. z. a n. V souzeném případě nešlo o výkony v řízení soudním, nýbrž šlo jen o výkony při smlouvě trhově, tedy o výkony mimo soudní řízení. Leč přes to nebylo závady, by se nepoužilo na výkony ty advokátního tarifu, any se strany, jak zjistily nižší soudy, dohodly, že bude Dr. P. účtovat za ostatní úkony, kupu se týkající, mimo sepsání smlouvy tarifální odměnu. Přihlíží-li se k zásadám uvedeným shora o tom, kdy lze použití ustanovení § 7 odst. 2 advokátního tarifu, nepřísluší žalobkyni přírážka 10% z položky 11.000 Kč, účtované za sepsání trhově smlouvy, ani z toho důvodu, že odměna za tento výkon v tarifu vůbec nepřichází. Za tohoto stavu věci nebylo se odvolacímu soudu třeba zabývatí řešením otázky, co bylo umluveno mezi stranami ohledně útrat smlouvy, čímž pozbývá význam i výtka dovoláním v tom směru uplatňovaná.

Čís. 11325.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky, že životní pojištění počíná sice dnem uvedeným v pojistce, že jest však podmíněno a stává se účinným teprve, až pojistné s vedlejšími poplatky bylo zapláceno, stalo se pojištění, mohlo-li se placení pojistného podle pojišťovacích podmínek státi ve lhůtách, účinným již zapravením splátky.

Měla-li pojišťovna při prodlení v zapravení (splátky) prvé premie právo bud' premii soudně vymáhati, anebo, pokud zaplacení premie nebylo provedeno, zrušiti pojišťovací smlouvu bez výpovědi, pojišťovna však neučinila to ani ono, nemůže, dostavila-li se zatím pojistná příhoda, odmítati výplatu pojistného, nýbrž musí přijmouti dodatečné zaplacení dospělé (splátky) premie od obmyšleného, jímž tento nabývá práva na plnění pojišťovny.

Ustanovení § 7 poj. řádu dosud neplatí.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2015/30.)

Otec žalobkyně Karel Ř. byl pojištěn podle pojistky ze dne 23. července 1928 u žalované pojišťovny na život. Pojištěná suma 5.000 Kč měla být vyplacena jemu, kdyby přežil dvacet let od počátku pojištění, jinak žalobkyni ihned, kdyby zemřel dříve. Po smrti otce žalobkyně (4. února 1929) zdráhala se žalovaná pojišťovna vyplatiti žalobkyni pojistnou sumu, tvrdíc, že nebyla zaplacená pojistná premie za prvé čtvrtletí 1929. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolatelka vytýká rozsudku prvního soudu nesprávný výklad §§ 3. a 5. všeob. pojišť. podmínek. Podle jejího názoru tím, že pojistník zemřel v prvním roce pojištění, nezaplativ třetí splátku premijní nejdéle do 9. ledna 1929 ani do dne svého úmrtí, t. j. do 4. února 1929, byla žalovaná oprávněna pojišťovací smlouvu zrušiti bez výpovědi, což též učinila jednak tím, že odepřela žalující straně výplatu pojištěného kapitálu, čímž učinila zadost předpisu § 5, čís. 2 cit. podmínek, jednak zrušila ji tím, že soudně nevymáhala premii (§ 5 čís. 1 a contr.), aniž bylo třeba zrušení smlouvy zvláště prohlásiti. Dále tvrdí odvolatelka, že se pojišťovací smlouva stala ve smyslu § 3. podmínek neúčinnou, ježto pojistník první roční pojistné do dne svého úmrtí nezaplatil a tím byla smlouva zrušena (§ 5). Názor odvolatelky však není správný. Neboť dle zjištění prvního soudu byla mezi Karlem Ř. a žalovanou uzavřena pojišťovací smlouva na život podle pojistky ze dne 23. července 1928, tedy úplatná oboustranná smlouva, z níž práva a povinnosti smluvníků jsou uvedena ve všeobecných podmínkách. Podle nich uvedeny jsou v § 3. závazky pojišťovatele, v § 4. závazky pojistníka a § 5. má předpisy o prodlení s placením. Pojišťovatel v § 3. přijímá závazek, že vyplatí za těchto všeobecných podmínek pojištěný kapitál, jakmile nastane pojistná událost; pojištění počíná dnem, který jest v pojistce uveden, jest však podmíněno a stává se účinným teprve tehdy, kdy pojistné s vedlejšími poplatky bylo zaplacené a byla-li osoba pojištěná v den zaplacení na živu. Že v souzeném případě bylo pojištění účinné i v době úmrtí pojistníka, správně vystihl rozsudek prvního soudu, any dvě čtvrtletní premie byly zaplacené, pojistka vydána a § 3 podmínek nemluví o zaplacení pojistného na celý rok, naopak § 4. připouští splácení ročního pojistného v půlletních, čtvrtletních ba i v měsíčních splátkách. Jest proto názor odvolatelky pokud se týče neúčinnosti pojišťovací smlouvy se zřetelem na § 3 pojišťovacích podmínek nesprávný (čl. 278 obch. zák.). Předpis § 5. pojišťovacích podmínek řeší případy, kde pojistník byl v prodlení s placením premie a) za první pojišťovací rok a b) ve druhém a v dalším smluvním roku. Tento druhý případ se nevztahuje na spornou věc, bod a) rozlišuje a stanoví: pod čís. 1. že pojišťovna, nebyla-li premie zaplacená nejdéle do osmi dnů od splatnosti, má právo ji soudně vymáhati, pod čís. 2. jest oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti smlouvu pojišťovací bez výpovědi. Žalovaná v prvé stoličce tvrdila všeobecně, že pojistník neměl zaplacenou v den úmrtí premii splatnou k 1. lednu 1929, důsledkem čehož se pojištění nestalo účinným podle § 3. odst. 2. pojišť. podmínek a smlouva byla zrušena ve smyslu § 5. čís. 2. cit. podm. Pokud jde o neúčinnost

podle § 3. odst. 2., bylo již shora na nesprávnost jeho výkladu poukázáno; pokud jde o výklad § 5. čís. 2. jest k tomu poukázati, že při oboustranné povaze pojišťovací smlouvy a při doslovu cit. § 5. bylo by ke zrušení jejímu zapotřebí, by odvolatelkou vůle smlouvu z uvedeného důvodu zrušiti byla projevěna buďsi výslovně nebo mlčky takovými činy, které, uváží-li se všechny okolnosti, nedávají rozumné příčiny o ní pochybovati (§ 863 obč. zák.). Ze zjištěného stavu věci vychází však na jevo, že žalovaná do dne pojistníkovy úmrtí vůbec v tom směru nic nezařídila, nýbrž teprve v dopise ze dne 23. dubna 1929, kdy jí právní zástupce žalobkyně poslal splatnou premii, oznámila, že odmítá výplatu pojištěného kapitálu, že pojistka jest mimo platnost a vrací placenou premii. Teprve tímto dopisem dala odvolatelka na jevo, že nechce plniti závazky ze smlouvy a že ji ruší ve smyslu § 5. pojišťovacích podmínek, který také v dopise tom cituje (čl. 278 obch. zák., § 863 obč. zák.). Neodpovídají tudíž skutečnosti tvrzené v odvolání, že žalovaná mlčky zrušila pojišťovací smlouvu již dne 9. ledna 1929 bez výpovědi, dále tím, že dlužnou premii nezažalovala (§ 5. č. 1. a contr.); výklad v tom směru uváděný odvolatelkou odporuje vykládacím pravidlům (§§ 6, 914 obč. z.). Nelzeť z nevykonání práva podle § 5 čís. 1. vyvozovati právní účinky, t. j. zrušení smlouvy, ano k tomuto účelu je žalované vyhrazeno v § 5. čís. 2 oprávnění na zrušení smlouvy a jest tudíž potřebí, by toto oprávnění určitým způsobem (§ 863 obč. zák.) uplatnila. Jisto jest jen, že pojistník v den úmrtí byl v prodlení se čtvrtletní splátkou premijní. Bylo tedy na straně žalované, by buď splatnou premii zažalovala (§ 5, čís. 1 všeob. pojišť. podm.), nebo podle § 5. čís. 2 použila svého práva a smlouvu zrušila, žalovaná však ani toho, ani onoho práva nepoužila. Teprve když právní zástupce žalobkyně zaplatil splatnou premii dne 18. dubna 1929, vrátila ji s dopisem z 23. dubna 1929, v němž odmítá výplatu pojistného kapitálu, to však jest podle názoru odvolacího soudu opožděné. Neboť podle § 26. pojišť. zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. musí pojišťovatel přijmouti splatné premie nebo jiné platy, jež mu na základě smlouvy náležejí, i když pojistník nesvolí k placení, také od zástavního věřitele nebo od obmyšleného, jenž nabyt práva na pojišťovatelovo plnění. To také vyhovuje zásadě předpisů § 1432 obč. zák. Žalobkyně ve smyslu § 132 pojišťovacího zákona nabytla podle pojišťovací smlouvy práva na plnění ze smlouvy dostavením se pojistné příhody, t. j. úmrtím jejího otce Karla Ř-a dne 4. února 1929. Do tohoto okamžiku žalovaná smlouvu nezrušila podle § 5 čís. 2 podmínek, pročť byla žalobkyně, pokud se týče její právní zástupce oprávněn podle cit. §§ 26 a 132 pojišť. zák. plniti splatnou premii, a to tím více, any ani pojišťovací podmínky nemají ustanovení, že se dodatečné splátky premijní musí vždy a jedině státi za života pojištěncova. Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. odkazuje se na správné důvody napadeného rozsudku s tím, že ustanovení § 5 čís. 2

všeob. poj. podmínek nemá podobné ustanovení, jako § 3 odstavec druhý podmínek, že by se totiž dodatečná splátka státi mohla jen za života pojištěné osoby, jak to ostatně zdůraznil již soud prvního státního soudu, a že případné nejasnosti ve všeobecných pojišťovacích podmínkách podle § 915 obč. zák. nemohou býti na újmu pojistníkovi, jenž se nezúčastnil jejich úpravy. Měla-li žalovaná pojišťovna na mysli, že pojištění má býti podmíněno a státi se účinným teprve, až bude zaplacená celá první roční premie, třeba se měla platiti ve splátkách, pokud se týče, že dodatečné provedení zaplacení bez výjimky se může státi jen, byla-li osoba pojištěná v den, kdy bylo placeno, na živu, měla to v § 3 odstavec druhý, pokud se týče v § 5 čís. 2 svých podmínek jasně vyjádřiti, a když tak neučinila, jde to na její vrub. Proč žalovaná pojišťovna nepoužila svého práva, zrušiti pojišťovací smlouvu bez výpovědi dříve, než zaplacení třetí čtvrtletní splátky bylo provedeno, jest nerozhodné, a že zrušení smlouvy v případě § 5 čís. 2 podmínek nastalo samo sebou, z tohoto ustanovení neplyne, jak správně dolíčil již odvolací soud a jak ostatně bylo také vysloveno v rozhodnutí sb. n. s. čís. 5472, třebaže se jeho skutkový děj zcela nekryje se souzeným případem. Pokud dovolání odkazuje k § 7 zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/1917 ř. zák. a k § 1291 obč. zák., přezírá, že § 7 zákona o pojišťovací smlouvě dosud nenabyl platnosti, ale také, že nejde o pojištění rizika, které již neexistuje, nýbrž o otázku trvání smlouvy platně ujednané, při čemž se podotýká, že žalovaná pojišťovna dodatečným zaplacením třetí splátky na první premii nebyla obmyslně připravena o právo zrušiti smlouvu, nýbrž že tak mohla učiniti, jakmile splátka dospěla, pokud se týče, jakmile o smrti pojistníkově zvěděla, a že, když tak neučinila a premiová splátka zatím byla zaplacená, nebyla o možnost zrušiti smlouvu připravena pojistníkem, pokud se týče obmyšlenou žalobkyní, nýbrž v důsledku příslušného ustanovení smlouvy, již ujednala. Posléze tvrdí dovolání, že, pokud již nemůže platiti pojistník, nemůže za něho platiti ani někdo jiný, ale dovolání přezírá, že tomu předpis § 26 zákona o pojišťovací smlouvě nebrání a že ani § 5 čís. 2 podmínek nestanoví, že se zaplacení musí státi samým pojistníkem.

Čís. 11326.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

K rozlukovému důvodu podle § 13 c) rozl. zák. se vyhledává, by manžel opustivší druhého manžela činil tak s vědomím bezprávnosti neb aspoň by s tímto vědomím v odloučenosti setrval. Tento rozlukový důvod jest vyloučen, když manžel výzvy uposlechl a vrátil se, pokud se to nestalo jen na oko. Opuštění společné domácnosti musí se státi přes lepší vědomí o jeho nedůvodnosti, v kterémžto vědomí jest již úmysl učiniti příkoří.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2023/30.)